

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool De Vlinders – De Vlindertuin te Antwerpen

Hoofdstructuur Bao

	Instellingsnummer	6205
	Instelling	Gemeentelijke Basisschool De Vlinders – De Vlindertuin
directeur		Iny HOFSTEDE a.i.
adres		Lange Beeldekenstraat 258 - 2060 ANTWERPEN 6
telefoon		03-236.31.94
fax		03-235.64.58
e-mail		basis.lange.beeldekenstraat@so.antwerpen.be
website/URL		www.sb15.be
	Bestuur van de instelling	128728 - AGB Stedelijk Onderwijs Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Grote Markt 1 - 2000 ANTWERPEN 1
	Scholengemeenschap	119735 - SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen - te ANTWERPEN 1
adres		Lamorinièrestraat 227 - 2018 ANTWERPEN 1
	CLB	114215 - Stedelijk CLB Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/03/2012, 20/03/2012, 22/03/2012 en 23/03/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	23/03/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	08/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Kurt Maenhout
	Teamleden	Ingrid Van Peel

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	8
2.1 Leergebieden in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	9
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	10
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	12
3.4 Lager onderwijs: wiskunde	13
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
4.1 Curriculum	14
4.2 Begeleiding	15
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	19
6.1 Wat doet de school goed?	19
6.2 Wat kan de school verbeteren?	20
6.3 Wat moet de school verbeteren?	20
7. ADVIES	21
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	21

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De gemeentelijke basisschool De Vlinders – De Vlindertuin **profileert** zich als een multiculturele school zonder drempels. De lagere afdeling ligt in de Lange Beeldekenstraat, de Violetstraat huisvest de kleutergroepen. Beiden liggen in een kansarme en sociaal achtergestelde buurt. De schoolomgeving is regelmatig voorwerp van nieuws omwille van de latente onveiligheid. Deze omgevingskenmerken hebben een invloed op de school.

Momenteel maakt de school heel wat **veranderingsprocessen** door. Begin dit schooljaar is een nieuwe schoolleider aangesteld, die samen met het team zoekt om de kwaliteit van het onderwijs te optimaliseren. Het valt op dat er op het niveau van de uitvoering van elkaar losstaande initiatieven te observeren zijn. Het ontbreekt de school aan een coherente, gelijkgerichte en gedragen visie en aan duidelijke afspraken om deze waardevolle elementen om te smeden tot een krachtig geheel zodat effecten voelbaar zijn op zowel leerling-, leerkracht- als schoolniveau. Het is positief dat het team vragende partij is voor een coördinatie, sturing, opvolging en coaching. Het recente elan is voelbaar in de school. Een aantal aspecten van de werking zijn reeds aangepakt, maar veel zaken zijn nog volop in een aanvangsfase.

De onderwijsinspectie onderzocht tijdens de doorlichting de leergebieden Nederlands, wiskunde en wiskundige initiatie. Tevens peilde de inspectie naar de kwaliteit van het onderwijsaanbod en de leerbegeleiding.

In de kleuterafdeling kan de school onvoldoende aantonen dat ze haar decretale inspanningsverplichting voor het leergebied **Nederlands** en **wiskundige initiatie** nakomt. Wat betreft leerplanrealisatie kan de kleuterafdeling niet garanderen dat de leerplandoelen volledig en op een evenwichtige manier aan bod komen. Er is weinig zicht op continuïteit en gradatie in het aanbod. Het onderwijsleeraanbod is in beperkte mate gedifferentieerd en weinig afgestemd op de kleuters. Op basis van de beschikbare observatiegegevens is het moeilijk de vorderingen van de kleuters na te gaan, wat een leerbegeleiding op maat onmogelijk maakt. De leerbegeleiding richt zich op momentane hulpverlening. Leermiddelen en didactische materialen zijn te beperkt om kwaliteitsvol onderwijs mogelijk te maken.

Hoewel de meerderheid van de schoolbevolking specifieke noden heeft qua taalontwikkeling heeft de school geen expliciete en functionele visie op taalvaardigheidsonderwijs. Planningsdocumenten vertonen leemtes voor de domeinen luisteren, spreken, lezen en taalbeschouwing. Binnen het thematisch aanbod verloopt de doelenselectie per activiteit niet doelgericht, wat ook de beeldvorming betreffende de taalontwikkeling bemoeilijkt. De bijdrage van het algemeen beleid was tot voor kort te beperkt om op schoolniveau doelmatig te kunnen bijdragen aan taalonderwijs waar functionele communicatie voorop staat.

Toetsresultaten die hiaten aantonen betreffende het rekenbegrip en de rekenvoorwaarden geven niet alleen bij de aanvang van de lagere school maar ook in de kleuterafdeling geen aanleiding tot een bijsturing in het aanbod. De school analyseert haar observaties en toetsresultaten te weinig waardoor het onderwijsleeraanbod en de hulpverlening onvoldoende zijn afgestemd op de noden van de kinderen.

In de lagere afdeling kan de school niet aantonen dat ze de leerplandoelen van **Nederlands** in voldoende mate realiseert met haar leerlingen. Uit diverse outputgegevens blijkt dat de school voor bepaalde domeinen haar resultaatsverplichting niet nakomt. De school realiseert bij de leerlingen weinig opbrengst voor de meer functionele vaardigheden spreken en luisteren en onder meer voor taalbeschouwing, strategieën en (inter)culturele gerichtheid. Verschillende leesbevorderende initiatieven en het leerspoor voor anderstaligen nieuwkomers getuigen van strategisch leesonderwijs afgestemd op de noden van de schoolpopulatie. Wat betreft de leerbegeleiding ontbreekt een coherente schoolvisie met betrekking tot doelgerichte preventie en remediëring, aangestuurd door het algemeen beleid. De beschikbare data over de taalontwikkeling van de leerlingen hebben voorsnog onvoldoende geleid tot didactische of structurele ingrepen op schoolniveau.

De lagere afdeling kan aantonen dat ze de leerplandoelen voor **wiskunde** in voldoende mate realiseert. Voor de aanpak van dit leergebied zorgen onderwijsleerpakketten voor de samenhang en evenwicht in het leeraanbod. Door het gebruik van een recent ingevoerd plannings- en bewakingsinstrument bekwamen de leerkrachten zich in doelgerichtheid en een sterkere aansluiting met het leerplan. Outputgegevens tonen aan dat de school voldoet aan haar resultaatsverplichting. Door kritischer en gelijkgerichter om te gaan met de toetsresultaten en methodegebonden foutenanalyses kan de school de kwaliteit van dit leergebied versterken. Bijkomend aandachtspunt is de hulpverlening in het kader van de GOK-ondersteuning meer te richten op de preventieve dimensie. Het te veel investeren in momentane hulp maakt het effect van de GOK-ondersteuning op schoolniveau quasi onzichtbaar, spijs de vele waardevolle initiatieven.

In de beide afdelingen realiseren de leerkrachten het **onderwijsaanbod** via een kindvriendelijke onderwijsstijl. Ze creëren een veilige leeromgeving met een gerichte aandacht voor het welbevinden en de socio-emotionele ontwikkeling van de kinderen. In mindere mate wendt het team op een doelgerichte manier interactieve werkvormen aan in functie van o.a. taalverwervingsprocessen. In de kleuterafdeling is geen afstemming tussen planning, observatie en evaluatie. Veel zaken worden opgemaakt vanuit verantwoordingsperspectief waarbij een benadering op schoolniveau ontbreekt. In de lagere afdeling bepalen vooral de onderwijsleerpakketten het aanbod. Ook hier is sprake van een gebrek aan een dynamisch gedragen en geëxpliciteerde visie die een gelijkgerichte uitvoering aanstuurt.

De kwaliteit van de **leerbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK)** heeft nog ruime groeikansen. Ook hier vormen visieontwikkeling, coördinatie en een gezamenlijke gedragenheid de sleutelwoorden om te komen tot sterkere effecten. In de kleuterschool is de beeldvorming te fragmentarisch. Er is in zeer beperkte mate zicht op de evolutie van kinderen. Beschikbare gegevens worden niet aangewend om gepland en doelmatig te differentiëren of om het groepsaanbod bij te sturen. Goed bedoelde zorginitiatieven zijn zeer momentaan en kennen geen effectmeting. De GOK-werking heeft zich recent geënt op de geldende regelgeving. Ze kent echter een weinig passend aanbod en lijkt naast de gewone kleuterklaswerking te staan. In de lagere school is de beeldvorming eveneens fragmentarisch. Methodegebonden en genormeerde toetsen richten de leerbegeleiding die in deze afdeling niet los van de GOK-werking kan gezien worden. Veel GOK-middelen gaan naar extra ondersteuningsuren die op basis van weinig kindgerichte criteria aan de klassen worden toebedeeld. De klasinterne ondersteuning richt zich vooral op remediëring. Leerkrachten handelingsbekwaam maken om meer preventief op te treden is vooralsnog geen kerntaak van de GOK-werking. De uitbouw van de totale zorgwerking op leerlingen-, leerkrachten- en schoolniveau kan evenwichtiger en meer doeltreffend. Ook het volgsysteem kan in beide afdelingen kwaliteitsvoller gebruikt worden. Duidelijke afspraken en procedures maken de data niet alleen betrouwbaarder, maar zullen ook effect hebben naar een transparante evaluatiepraktijk.

De voorbije jaren is weinig geïnvesteerd in het borgen van een aantal pedagogisch-didactische acties op schoolniveau. Op een intensieve en planmatige wijze werken aan kwaliteit was minder aan de orde. Voor de kleuterafdeling was weinig aandacht op het vlak van infrastructuur en materiaal. Sinds kort ervaren leerkrachten in beide afdelingen het richtinggevend effect van het nieuw intern leiderschap om de onderwijskundige, organisatorische en infrastructurele doelstellingen te realiseren. Dit maakt dat de school voorzichtig aandacht ontwikkelt voor **kwaliteitszorg**. Overlegstructuren kunnen evenwel geoptimaliseerd worden. Ook personeelsmiddelen kunnen efficiënter worden ingezet en zich meer richten op de vragen die uitgaan van de kinderen.

De inspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. Ze rekent en vertrouwt erop dat de school erin slaagt om de tekorten voor de leergebieden Nederlands en wiskundige initiatie weg te werken binnen een termijn van drie schooljaren. De inspectie is ervan overtuigd dat het **algemeen beleid** van de school daartoe over voldoende sturende en coachende capaciteit beschikt. Voorts kan de school rekenen op een plichtsbewust leerkrachtenteam waarin de pedagogisch-didactische bagage om tot een sterkere aansluiting met de doelgroep te komen, zeker aanwezig is.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wiskundige initiatie

Lager onderwijs

Nederlands

wiskunde

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsaanbod

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet niet

Motivering

- De school kan **niet aantonen dat ze de leerplandoelen voor het leergebied Nederlands voldoende nastreeft**. Uit planningsdocumenten en observaties blijkt dat de domeinen luisteren, spreken, lezen en taalbeschouwing onvoldoende en weinig doelgericht aan bod komen. Bovendien wordt de realisatie bemoeilijkt door een te beperkte didactische uitrusting.
- De leerkrachten erkennen eensgezind de taalarmoede bij de meeste kleuters. De school ontwikkelde, niettegenstaande de specificiteit van haar publiek, nog **geen duidelijke visie en strategie inzake taalvaardigheidsonderwijs** bij kleuters.
- Het koepelgeen **referentiekader** vormt de basis voor de doelenselectie, de planning en de realisatie van het onderwijsleeraanbod. De activiteiten zijn geïntegreerd in thema's die aansluiten bij de **leef- en beleavingswereld** van de kleuters. De aandacht voor functioneel receptief en productief taalgebruik is sterk verschillend.
- De selectie van de prioritaire doelen in functie van de weekplanning gebeurt door leerkrachten op een verschillende manier. Bij de meeste leerkrachten gebeurt deze selectie per activiteit niet doelgericht. Het team geeft aan dat afspraken in verband met schoolinstructietaal, begrippenlijsten en streefwoordenschat bij wederkerende activiteiten aan herziening toe zijn. Dit maakt dat er weinig zicht is op de **continuïteit** en **gradatie** binnen het leergebied.
- Recent zijn initiatieven opgestart om het aanbod te bewaken. Toch blijkt uit de planningsdocumenten een gebrek aan **evenwicht** en **volledigheid**. Ook is er een duidelijk verschil in **doelgerichtheid** van de geplande begeleide activiteiten en de activiteiten in de speelleerhoeken.
- Uit de **weekplanningen** is in beperkte mate af te leiden waar plaats is voor het verwerven van begrippen, het uitbreiden van woordenschat, het ontwikkelen van de luisterhouding en de spreekvaardigheid, ... Inhoudelijk en organisatorisch bieden de documenten weinig houvast.
- Leerkrachten werken **thematisch**. Zo sluiten ze aan bij de leef- en beleavingswereld van de kinderen, met voldoende aandacht voor horizontale samenhang. De werking kenmerkt zich door stimulerende tussenkomsten maar minder in het uitlokken van interactie bij de anderstalige kleuters.
- De expliciete, door het leerplan gevraagde aandacht voor **ontluikende geletterdheid** is in een aantal groepen minder aanwezig. Toch bieden de symbolen, pictogrammen en kalenders een ondersteuning. De keuze van speelleerplekken wordt ook vastgelegd door middel van beeldtaal.
- Werkvormen die **onderlinge, functionele communicatie** mogelijk maken zijn geen verworvenheid. Bovendien is het niet duidelijk welke criteria de leerkrachten gebruiken om de noodzakelijke woordenschatverrijking aan te bieden.
- De inrichting van de hoeken waar expliciete aandacht gaat naar het stimuleren de **luister- en spreekvaardigheid** (luisterhoek, dramahoek,...) is niet doelmatig. De pas opgestart bibliotheek en mediatheek zijn een meerwaarde bij het uitbouwen van veelzijdige boekenhoeken, afgestemd op de thema's.
- Het aanbod van **educatieve spellen, software en basismateriaal** gericht op taalverwerking is beperkt. Recentelijk is een inhaalbeweging gestart. Het verteltassen-

project is kenmerkend voor dit nieuwe elan. Daarnaast toont dit ook de bezorgdheid van de school om ouders meer te betrekken.

- **Observaties** zijn algemeen en nauwelijks afgestemd op de doelen. De gegevens worden weinig diepgaand geanalyseerd. Dit maakt het moeilijk om ze te gebruiken in functie van een correcte beginsituatiebepaling en optimale leerbegeleiding.
- Er zijn geen afspraken om de taalontwikkeling van de kleuters zorgvuldig in kaart te brengen en op te volgen. Doelen en criteria die vooropstaan bij de screening van taalontwikkelingsaspecten en de resultaatverwerking in het **digitaal volgsysteem** zijn onduidelijk.
- Initiatieven om via **differentiatie** en **remediëring** gerichte ondersteuning aan te bieden, zijn vaak gebaseerd op intuïtief aanvoelen. Het vrijblijvende karakter, het gebrek aan doelgerichtheid en planmatigheid maken dat het effect van deze op zich waardevolle acties moeilijk na te gaan is.
- De school staat weinig stil bij de **effecten** van haar taalonderwijs. Daardoor mist ze kansen om haar onderwijspraktijk eventueel bij te sturen en zo de **onderwijskwaliteit** te verhogen.
- De recente 'doorstart' van het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) en de impulsen vanuit het schoolbeleid hebben aanleiding gegeven tot initiatieven om woordenschat te verankeren en dit ook op termijn te evalueren. Het team wil zich engageren om **verbeteringsinitiatieven** uit te werken.
- Het team gaat nog weinig de **effecten** na van de professionaliseringsinitiatieven op de leerlingenresultaten en het pedagogisch-didactisch handelen van de leerkrachten.

Inbreuken tegen de regelgeving

- De kleuterafdeling (vestigingsplaats Violetstraat) beschikt over onvoldoende didactisch materiaal en over aangepaste schooluitrusting om haar decretale inspanningsverplichting na te komen, dit conform hoofdstuk VII. ; artikel 62, 5de lid van het decreet basisonderwijs (d.d. 14 februari 2003).

3.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

Motivering

- De school kan **niet aantonen dat ze de leerplandoelen wiskundige initiatie voldoende nastreeft**. Uit planningsdocumenten en observaties blijkt een te beperkt aanbod. Er is weinig zicht op vorderingen van kleuters. Bovendien tonen de beschikbare **outputgegevens** met betrekking tot de resultaten in het vervolgonderwijs opmerkelijke hiaten op het vlak van wiskundige initiatie.
- Recent vormen de leerplandoelen het **referentiekader** voor de planning en realisatie van het onderwijsaanbod. Een gebrek aan coördinatie en visie maakt dat de kortetermijnplanning divers wordt aangepakt. De meeste leerkrachten selecteren alle ontwikkelingsdoelen/leerplandoelen in het doelenaanbod (OVSG) voor zowel de begeleide als weerkerende activiteiten passend bij het leergebied of domein. Dit maakt het aanbod niet doelgericht.
- Het schoolwerkplan bevat nauwelijks richtlijnen omtrent de **continuïteit** en **gradatie** binnen het leergebied. Vanuit het interne beleid was er tot voor kort weinig coördinatie, opvolging en sturing. Op schoolniveau is er recent een gradueel opgestelde rekentaalbegrippenlijst voorhanden. Het is niet duidelijk in welke mate deze lijst als referentiekader dient om activiteiten te plannen, de ontwikkeling van de begrippen te stimuleren en ook de uitvoering hiervan te bewaken.
- Om aan te sluiten bij de leefwereld van de kleuters werken de kleuterleraren thematisch. Ze geven aan op deze manier aandacht te hebben voor **horizontale samenhang**. Er zijn geen schoolafspraken over het aanbod en de verrijking van de hoeken, de referentiekaders van waaruit men activiteiten plant. Tijdens de bijgewoonde

activiteiten is vastgesteld dat er vanuit de themawerking diversiteit was in de verrijking van de hoeken om kleuters via experimenteren aan te zetten tot wiskundig denken.

- Sinds kort onderneemt de school initiatieven om het aanbod te bewaken. Toch is het onduidelijk hoe het leergebied wiskundige initiatie invulling krijgt en of alle domeinen, aspecten en doelen in voldoende mate aan bod komen. **Evenwicht** en **volledigheid** blijkt niet uit de aangeboden planningsdocumenten.
- Uit de **weekplanningen** is in beperkte mate af te leiden met welke materialen en in welke situaties kleuters ervaringen kunnen opdoen met wiskundige handelingen. In een aantal gevallen bieden de voorgelegde documenten weinig ondersteuning voor een doelgerichte uitvoering en evaluatie.
- Activiteiten begeleid door de leerkrachten zijn meer **planmatig** en **doelgericht** dan de aanpak van wiskundige initiatie in de nevenactiviteiten en de speelleerhoeken.
- In het onderwijsaanbod is er aandacht voor het 'zelfbeeld, motivatie en initiatief'. De kleuters krijgen kansen om competenties te ontwikkelen in voor hen **betekenisvolle situaties**. Minder aan bod komen activiteiten gericht op zelfgestuurd leren, het verwerven van zelfstandigheid, het leren communiceren en het samenwerken.
- De klasorganisatie komt tegemoet aan de **exploratie- en experimenterdrang** van kleuters. Tijdens de bijgewoonde activiteiten valt de betrokkenheid van de kleuters op. De beschikbare onderwijstijd wordt effectief aangewend.
- De klasinrichting draagt bij tot het nastreven van de leerplandoelen. Leerkrachten geven aan dat er tot voor kort onvoldoende **didactisch materiaal** beschikbaar was. Recentelijk is een inhaalbeweging gestart. Toch gebruiken leerkrachten nog veel eigen materialen. Computers ontbreken nagenoeg in het klasbeeld. Ook de classificatie van het leer- en spelmateriaal op basis van ontwikkelingslijnen en met het oog op gerichte differentiatie kent nog duidelijke groeikansen.
- Hoewel leerkrachten menen zicht te hebben op de ontwikkelingsgroei van de kleuters blijkt uit documentenanalyse dat er weinig **observatiegegevens** beschikbaar zijn die de invulling van het kindvolgsysteem onderbouwen. Het team zoekt sinds kort naar screeningsinstrumenten.
- De school gebruikt een digitaal **kindvolgsysteem** om de ontwikkeling van wiskundige initiatie in kaart te brengen. De afstemming van de observatiecriteria op de vooropgestelde doelen is niet duidelijk. Procedures om het volgsysteem in te vullen zijn weinig transparant. Vaststellingen krijgen in een aantal gevallen nauwelijks vervolg in een aanbod met plaats voor gepaste differentiatie.
- Oudere kleuters worden sinds kort geëvalueerd met behulp van genormeerde toetsen waarbij gegevens worden verzameld over rekenbegrip en rekenvoorwaarden. De oppervlakkige analyse van de resultaten hindert een correcte **beginsituatiebepaling**. Bovendien tonen ze aan dat er bij de kinderen belangrijke verschillen zijn in de ontwikkeling van de wiskundige initiatie.
- Om de effecten van haar onderwijs te meten, neemt de lagere school genormeerde testen af in het eerste leerjaar. Uit de resultaten van deze testen blijkt dat er hiaten zijn in het aanbod van de wiskundige initiatie in de kleuterafdeling. Het team heeft in mindere mate zicht op de verwachtingen van de lagere afdeling ten aanzien van het leergebied wiskunde. Het aantal 'niet geslaagden' leerlingen in het eerste leerjaar uit de eigen kleuterschool was vrij hoog. Het laatste jaar is er een kentering merkbaar.
- Doordat de vorderingen, noch de ontwikkelingsevolutie van de kleuters voor dit leergebied kunnen worden opgevolgd, is een **doelgerichte en doeltreffende begeleiding** van kleuters die meer aankunnen of kleuters die meer ondersteuning behoeven, zo goed als onmogelijk.
- Uit gesprekken en uit de observatie van de documenten blijkt dat het gebrek aan aansturing vanuit **het interne beleid** de optimalisatie van de klaspraktijk in de kleuterafdeling beïnvloedt. Tevens is er op schoolniveau weinig aandacht voor de coördinatie van de zorgverlening in de kleuterafdeling. De meeste leraren zijn vragende partij voor meer sturing en opvolging in hun onderwijskundig handelen. Het

huidige interne beleid maakte recent werk van een nascholingsplan en formuleerde prioriteiten op korte en lange termijn.

- De uitgangspunten van de leerplannen zijn in het verleden niet geïmplementeerd. De school heeft geen **expliciete visie** op goed kleuteronderwijs. Tijdens de schooldoorlichting werd vastgesteld dat alle leraren de kleuters benaderen op een positief ingestelde manier.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet niet

Motivering

- Uit **outputgegevens** - waaronder leerlingenresultaten van methodegebonden toetsen, genormeerde toetsen en externe proeven - blijkt dat de school haar maatschappelijke opdracht voor de domeinen taalbeschouwing, strategieën, (inter)culturele gerichtheid, spreken en luisteren van **het leergebied Nederlands onvoldoende realiseert**.
- De schooleigen plannings-, maar ook de evaluatie- en rapporteringspraktijk toont aan dat de leerplandoelen voor **taalbeschouwing, strategieën en (inter)culturele gerichtheid** bij de leerlingen nauwelijks tot niet gerealiseerd worden: het aanbod is onvolledig. Grondige verkenning op schoolniveau van dit nieuwe deelleerplan was nog niet aan de orde.
- De **onderwijsleerpakketten** (respectievelijk het eerste leerjaar en de rest van de lagere school) vormen het referentiekader voor de praktijk en waarborgen de verticale samenhang. Werken met de elektronische planner maakt het aanbod doelgerichter, wat een functionelere kortetermijnplanning mogelijk maakt. De bewaking van een evenwichtig aanbod is in ontwikkeling.
- De school investeert veel tijd in **spelling, technisch lezen en leesbeleving**. Uit de planningsdocumenten en evaluatiegegevens enerzijds en het leerlingenwerk anderzijds blijkt dat er minder doelgerichte aandacht is voor **spreken en luisteren**. Het is onduidelijk in welke mate leerkrachten zicht hebben op de evolutie van deze vaardigheden. Een aantal klasbeelden tonen aandacht voor woordenschatverwerving.
- Gerichte aandacht voor **horizontale samenhang** is wisselend. Zowel de integratie van de domeinen als het verband met andere leergebieden worden op schoolniveau nog niet voluit benut om functionele taalverwervingsprocessen op gang te brengen.
- De meeste leerkrachten zorgen voor een veilig pedagogisch klimaat en hanteren een gestructureerde basisaanpak. De realisatie van een krachtige leeromgeving waar **functioneel taalgebruik** voorop staat is leerkrachtafhankelijk.
- In een aantal individuele, zeer gewaardeerde initiatieven ondersteunen **actieve werken en groepeeringsvormen** de interactieve taalverwerving. Ook bieden ze mogelijkheden tot differentiatie voor de taalzwakkere en -sterkere leerlingen. Het ontbreekt de school voor dit aspect aan een visie en een ontwikkelingslijn.
- Het schoolteam heeft werk gemaakt van **leesbevorderende initiatieven**. Leerlingen krijgen regelmatig de kans om de bibliotheekbus te bezoeken en boeken te kiezen afgestemd op hun interesse. Connectlezen stimuleert het ervaren van leescompetentie bij de jongste kinderen, met ruime aandacht voor motivatie en betrokkenheid. Tijdens het tutorlezen ondersteunen oudere kinderen de jongere lezers in het verwerven van leesvaardigheid.
- Via een afzonderlijk traject krijgen **anderstalige nieuwkomers** een effectief taalbad dat een snelle verwerving van de onderwijstaal mogelijk maakt. Er wordt gericht gewerkt aan functionele woordenschat, schoolse taal en begripsverwerving in relatie met wiskunde. Dit alles wordt ingebed in een klasklimaat waar ruime aandacht is voor de socio-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Regelmatig is er overleg met de respectievelijke klasleerkrachten.
- De resultaten van **methodegebonden toetsen** stemmen overeen met resultaten van **genormeerde toetsen** voor spelling en technisch lezen. Het genormeerd opvolgen van

communicatieve taalvaardigheden is in ontwikkeling. Vooralsnog ontbreken er duidelijke formele criteria voor de observatie en evaluatie van spreken, luisteren en (creatief) schrijven.

- Methodegebonden foutenanalyses, observatiegegevens en schoolse voorgeschiedenis bepalen wie **GOK-ondersteuning** krijgt. Het accent ligt op momentane hulpverlening, gericht op technische vaardigheden. De begeleiding gebeurt vaak in een homogene setting, zowel klasintern als –extern. Ze kent een wisselende doelgerichtheid waardoor het effect moeilijk te meten is. Een coherente schoolvisie met betrekking tot preventie en remediëring ontbreekt, spijs een aantal goede initiatieven.
- **Externe toetsresultaten** bevestigen deels de beschikbare interne evaluatiegegevens. Een analyse van de beschikbare data en een daarop gebaseerde bijsturing richten zich nog maar zeer beperkt tot maatregelen of bijstellingen in de onderwijsaanpak en de leerbegeleiding voor Nederlands. Sommige teamleden beseffen wel de noodzaak om vanuit de vaststellingen didactische ingrepen op schoolniveau door te voeren en de tweedelijnszorg in de school, onder meer voor Nederlands, sterker uit te bouwen.
- Zowel beleidsmatig als op uitvoeringsniveau verloopt het **taalvaardigheidsonderwijs** niet optimaal. Er zijn een aantal kwaliteitvolle aanpakken te noteren. Door zowel een gebrek aan visie als een systematisch gestructureerde aanpak missen deze initiatieven hun effect zowel op school-, leerkracht- als leerlingniveau.

3.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

- De school **kan aantonen dat ze de leerplandoelen wiskunde voldoende realiseert**. De analyse van de beschikbare output, planningsdocumenten van de leerkrachten en het leerlingenwerk onderbouwen het nakomen van de decretale resultaatsverplichting.
- Om **vorderingen** van leerlingen op te volgen, baseren teamleden zich op de resultaten van zowel methodegebonden als genormeerde toetsen. Deze geven een divers beeld voor de verschillende domeinen en in de verschillende leerjaren. Ze vormen het uitgangspunt voor zorgprocessen op groeps- en individueel niveau. Vooralsnog worden de resultaten weinig aangewend om de aanpak op klas- of schoolniveau bij te sturen.
- Twee onderwijsleerpakketten (respectievelijk voor de onderbouw en voor de andere leerjaren) gelden als richtinggevend **referentiekader**. Beide pakketten richten zowel de planning als de continuïteit en gradatie van de leerinhouden, alsook het evenwicht tussen de leerdomeinen. Het team heeft de aansluiting tussen de twee methodes onderzocht en maatregelen genomen om de hiaten te dichten.
- De leerkrachten hanteren een elektronische doelenplanner. Sinds dit schooljaar toetsen ze het aanbod van hun pakket aan de leerplandoelen, wat uitmondt in een gerichtere aandacht voor de **leerplanvisie** en een grotere **doelgerichtheid**. Bovendien garandeert deze praktijk een versterking van de verticale samenhang. Het bewerken van de samenhang met andere leergebieden komt sporadisch voor.
- In de meeste klassen is er aandacht voor **probleemoplossend wiskundeonderwijs**, waarbij uitgegaan wordt van betekenisvolle rekencontexten die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kinderen. De meeste leerkrachten hebben oog voor de uitgangspunten van goed wiskundeonderwijs met gerichte aandacht voor de basisvaardigheden.
- Naast klassikale **instructie** hanteren leerkrachten soms werk- en groepeeringsvormen gericht op het meer zelfstandig verwerken van leerinhouden. Deze werkvormen maken echter geen deel uit van een aanpak op schoolniveau waarbij doelgerichte differentiatie meer mogelijkheden krijgt.
- In alle klassen zijn **wiskundige referentiekaders** in het klasbeeld herkenbaar. Het is echter onduidelijk welke klasoverstijgende afspraken bestaan over het gebruik van de leerstrategieën als ondersteuning van de denkontwikkeling van de leerlingen. Tevens

kan de functionaliteit en de overdadige aanwezigheid van sommige kaders in vraag gesteld worden.

- De analyse van de methodegebonden toetsresultaten zet leerkrachten aan om gebruik te maken van de daarbij horende **remediërings- en/of differentiëringsopdrachten**. De mate waarin leerkrachten dit doen maakt geen onderdeel uit van een schoolafpraak. Tevens is het onduidelijk in hoeverre er afspraken zijn om de methodegebonden foutenanalyses gelijkgericht uit te voeren.
- Tegemoet komen aan **specifieke noden** van leerlingen gebeurt door het verlagen van het beheersingsniveau, het respecteren van een lager tempo, een gerichte aandacht voor handelend rekenen, verlengde instructie aan een klein groepje en een individuele of groepsbegeleiding door de **GOK-leerkracht**. In een aantal gevallen worden de beschikbare ICT-mogelijkheden aangewend in functie van differentiatie of individuele begeleiding van leerlingen.
- De school heeft weinig zicht op de **doeltreffendheid** van goedbedoelde differentiatie-initiatieven. De weliswaar waardevolle hulp van de (GOK-)leerkrachten is nog te vaak gericht op het wegwerken of behelpen van momentane noden en het remediëren van acute problemen.
- Dit schooljaar is er een groeiende aandacht voor de **kwaliteitsbewaking** ten aanzien van het leergebied wiskunde. Het leren van elkaar en met elkaar kent echter nog groeikansen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Curriculum

4.1.1 Onderwijsaanbod

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze procesvariabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De leerkrachten van beide afdelingen zijn erg begaan met het **welbevinden** van de kinderen. Deze houding is te herkennen in de aandacht, de zorg en het respect voor ieder individu, zij het kind, ouder of collega. Individueel maar ook als team creëren de leerkrachten en de schoolleiding een **veilige leeromgeving**. Deze spoort kinderen in zowel de kleuter- als lagere afdeling aan tot leren en ontwikkelen. De school besteedt ruim aandacht voor de **sociaal-emotionele ontwikkeling** van kinderen. Ze heeft ervaringsdeskundigheid verworven met de opvang van kinderen met specifieke noden.
- In de **kleuterschool** gebruiken de leerkrachten een koepel eigen instrument om het activiteiten aanbod te plannen en het aanbod te bewaken. Dit maakt sinds kort een groeiende afstemming op het **leerplan** mogelijk. Toch toont de praktijk dat **planningsdocumenten** geen doeltreffende werkinstrumenten zijn. De planning van het aanbod gebeurt weinig doelgericht. Het aanduiden van nagenoeg 'alle' passende doelstellingen per activiteit maakt dat er geen duidelijk zicht is op de inhoud en de organisatie. Ook het verband met de prioritaire doelstellingen blijft vaag. De bewaking van het aanbod bestaat uit het aanduiden van doelstellingen die opgenomen zijn in eerdere weekplanningen. **Schoolafspraken** omtrent een doordachte selectie of een frequente en doelgerichte herneming van een aantal doelen zijn niet aan de orde. Vaak ontbreekt de evaluatie of blijft die zeer summier. De planningen sturen op deze wijze de uitvoering niet echt aan en zijn enkel **verantwoordingsdocumenten**. Er is weinig sprake van een gedeelde en gedragen visie op goed kleuteronderwijs.

- In de **lagere afdeling** zijn op uitvoeringsniveau heel wat waardevolle initiatieven te noteren. De **coherentie** is echter minimaal, wat het effect van deze fragmenteert. Het beleid is er voornamelijk niet in geslaagd om een **gelijkgerichte visie** te expliciteren die het onderwijsaanbod kan aansturen, dit zowel voor inhoud als voor leeransen. Voor wiskunde zorgen de **onderwijsleerpakketten** voor een aanbod conform het leerplan. Voor Nederlands is dit slechts gedeeltelijk het geval. De ontbrekende implementatie van een nieuw leerplan en het nog niet doorvoeren van een aantal bijstellingen op schoolniveau, maken het aanbod onvolledig. Voor wereldoriëntatie is een evenwichtig aanbod vast te stellen. Dit kan niet gesteld worden voor muzische vorming, waar het voorlopig ontbreekt aan duidelijke afspraken. De doelgerichte aandacht voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen informatie- en communicatietechnologie en leren leren kent nog groeikansen. Recent veranderde de school voor de leergebieden wiskunde, Nederlands en wereldoriëntatie haar onderwijsleerpakketten. Om zicht te krijgen op de **continuïteit** stelde het team lijsten op van het aanbod over de verschillende leerjaren heen. Voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie is het niet duidelijk welke concrete maatregelen zijn genomen om tegemoet te komen aan mogelijke hiaten.
- In het onderwijsaanbod is er aandacht voor 'zelfbeeld, motivatie en initiatief'. Zowel de kleuters als de kinderen van de lagere school krijgen kansen om competenties te ontwikkelen in voor hen **realistische situaties**. De leerkrachten voorzien in mindere mate in een breed activiteitenaanbod met aandacht voor het zelfgestuurd leren, het verwerven van zelfstandigheid, het leren communiceren en het samenwerken.
- De school heeft aandacht voor **bewegingsopvoeding**. Er is sprake van een evenwichtig en gevarieerd aanbod tijdens de lessen. De school kan haar beperkte bewegingsruimte echter nog beter benutten door het aanbieden van geschikt speel- en bewegingsmateriaal. Observaties tijdens de schoolfase leren dat tijdens de pauzes kinderen nood hebben aan **gestructureerde bewegingskansen**.
- Zowel voor de lagere afdeling, maar toch meer voor de kleuterafdeling is er nauwelijks **curriculumcoördinatie** op schoolniveau vast te stellen. De planning van de klaswerking wordt in beperkte mate gestuurd. Er is geen inbedding in een dynamisch **gedragen en geëxpliciteerde visie**. Het schoolwerkplan kent weinig werkbaar richtlijnen voor wat betreft de pedagogisch-didactische aspecten van het klasgebeuren. Vanuit het **intern beleid** is er weinig opvolging en sturing, hoewel de recente directiewissel een aantal waardevolle zaken op gang heeft gebracht.
- Niettegenstaande de specifieke leerlingenkenmerken ontwikkelde het team nog geen duidelijke **visie op taalvaardigheidsonderwijs**. Het intern leiderschap en het team engageren zich echter om in de toekomst gezamenlijk de uitdaging aan te nemen om te werken aan een onderwijskwaliteit die spoort met de leerlingeninstroom en conform is met hedendaags onderwijs.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze procesvariabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De school beschikt over een beleidsplan zorg waarin ze aangeeft dat het **welbevinden** van kinderen een prioriteit is. Evenwel ontbreekt een functionele duidelijke **visie op leerbegeleiding** die de vele particuliere initiatieven, vaak van een goede kwaliteit, tot een samenhangend geheel maakt en het effect van deze versterkt. Toch kent de opgezette zorgstructuur duidelijk onderscheiden fases en zijn voor de betrokkenen in het verleden de rollen afgebakend. De effectieve zorg richt zich sterk op **remediërende acties** met een momentaan karakter. Zowel in de kleuterschool als in de lagere afdeling is een preventieve aanpak minder aanwezig.

- Voor het voeren van een **gelijke onderwijskansenbeleid** (GOK) krijgt de school van de overheid heel wat middelen. Voor de aanwending van deze zijn in het verleden duidelijke plannen opgesteld die na verloop van tijd hun doelgerichtheid hebben verloren. Dit is voor een stuk te verklaren door een personeelsverschuiving en het wegvallen van **exclusieve deskundigheid**. Er is weinig aandacht geweest om de visie op zorg en GOK op een participatieve manier uit te bouwen.
- Tot vorig schooljaar organiseerde de kleuterafdeling het GOK-beleid niet conform de **regelgeving**. Het GOK-actieplan werd bijna niet uitgevoerd. Het plan werd bijgestuurd en kreeg sinds september vernieuwde aandacht, wat ook vast te stellen is in de lagere school. Het team selecteerde de **thema's** 'preventie en remediëring', 'socio-emotionele ontwikkeling' en 'taalvaardigheidsonderwijs'. Een aantal doelen en acties zijn minder concreet maar toch richt de uitwerking zich op school-, leerkrachten- en leerlingenniveau. De voorziene planning wordt momenteel uitgevoerd. Toch kunnen we stellen dat de GOK-werking op schoolniveau nog geen **coherent** geheel vormt.
- De **kleuterschool** hanteert een digitaal kindvolgsysteem. De criteria en de procedures om het systeem in te vullen zijn niet uitgeschreven. Doelgerichte en permanente observaties zijn er niet. Observatie, uitvoering en planning zijn niet **op elkaar afgestemd**. Uit gesprekken blijkt dat de meeste kleuterleerkrachten zeggen dat ze zicht hebben op de ontwikkelingsgroei van de kleuters. De documentenanalyse toont echter aan er weinig tot geen valide **observatiegegevens** beschikbaar zijn. Bovendien blijkt uit de verslagen van de GOK-werking een weinig passend **aanbod** op kleuterniveau.
- De lagere school en de kleuterschool fungeren als twee aparte werelden. Recent zijn er initiatieven gestart in het kader van de **overgang** kleuterschool – lagere school. Bijkomend doel, maar daarom niet minder belangrijk, is elkaars werking beter te leren kennen. De kleuterleerkrachten hebben in mindere mate zicht op de verwachtingen van de lagere school. Er zijn nog te weinig **schoolafspraken** die een vlotte overgang van de beide niveaus mogelijk maken. De school schenkt specifieke aandacht aan de instroom van de peuters en aan de jongste kleuters.
- In de **lagere school** maken de leerkrachten ook gebruik van een digitaal volgsysteem. De beeldvorming is echter **partieel**: niet alle leergebieden en domeinen zijn evenwaardig opgenomen. Ook hier zijn invulcriteria en procedures niet eenduidig. De leerkrachten steunen voor de opvolging van de kinderen vooral op de resultaten en de foutenanalyses van **methodegebonden** toetsen. Er wordt weinig gebruik gemaakt van transparante schoolloopbaanoverzichten.
- Sinds kort kenmerkt de **eerstelijnszorg** zich door een verschuiving naar een meer klasinterne ondersteuning. De voorziene GOK-middelen worden geïnvesteerd in GOK-leerkrachten die onder de vorm van **bijkomende uren** een deel van de leerbegeleiding op zich nemen voor verschillende klasgroepen. De criteria voor het toekennen van deze uren zijn niet transparant. Hierbij is voor de meerderheid van de leeftijdsgroepen de hulpvraag van de leerkracht meer richtinggevend dan de **zorgvraag** van de kinderen.
- Over het algemeen is er sprake van een vlotte **samenwerking** tussen de GOK- en de klasleerkrachten. Toch ontbreekt het aan een duidelijke afbakening van te remediëren inhouden en een zicht op efficiënte differentiatiemethodieken. De zorginitiatieven beperken zich vooral tot **momentane hulpverlening**. Er is in mindere mate aandacht voor onderwijs op maat.
- De school maakt werk van een **positief leer- en leefklimaat**. Kinderen komen graag naar school. Voor heel wat schoolse inhouden hebben de leerkrachten oog voor de aansluiting met de leef- en belevingswereld van de leerlingen. Er is duidelijk **respect** zichtbaar voor alle schoolparticipanten, zowel de kinderen als hun ouders.
- Het **pedagogisch-didactisch handelen** van de leerkrachten is meestal afgestemd op de specifieke schoolpopulatie. De mate waarin ze past binnen de GOK-thema's is sterk afhankelijk van individuele expertise en van de kwaliteit van de samenwerking met de GOK-leerkracht.

- Kinderen met **specifieke zorgvragen** worden opgevangen in een gefaseerd systeem. Filteroverleg kanaliseert eerste- en tweedelijnszorgvragen waarna deze laatste terecht komen op een multidisciplinair overleg. Indien nodig worden specifieke maatregelen genomen, waarbij eventueel externe ondersteuning ingeschakeld wordt. De school doet daarbij de nodige inspanningen om de **ouders** te betrekken bij deze processen. Het valt op dat het formuleren van duidelijke zorgvragen moeilijkheden kent. Daarnaast blijkt dat ondersteuning door het **Centrum voor Leerlingenbegeleiding** in een aantal gevallen op zich laat wachten. Dit zou te wijten zijn aan overbevraging.
- Recent hebben zorg- en GOK-coördinator zich bekwaamd in het **handelingsgericht werken**. Het implementeren van de gevolgde nascholingen naar het volledige team bevindt zich nog in een ontwikkelingsproces. Vooral de handelingsbekwaamheid van een aantal klasleerkrachten kan nog groeien. Niet alleen gerichte coaching en ondersteuning op klasniveau maar ook druk vanuit het beleid kunnen dit ontwikkelingsproces bevorderen.
- De school besteedt nog weinig aandacht aan de systematische evaluatie van de **effecten** van haar GOK- en zorgwerking met het oog op de optimalisering van de eigen praktijk. De professionalisering voor dit proces is wordt weinig systematisch aangepakt en is pas sinds kort meer afgestemd op de schoolprioriteiten.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Sinds september geeft een **nieuwe schoolleider** het algemeen beleid van de school vorm. Op korte tijd zijn een aantal nieuwe initiatieven op gang gebracht en zijn verwaterde afspraken terug verstevigd. Er heerst een groot **vertrouwen** tussen schoolleiding en het leerkrachtenteam. Leerkrachten zijn alleszins vragende partij naar meer **sturing, coördinatie, coaching** en **opvolging**. Ze geven aan dat de schoolleider beslissingen kan nemen en knopen kan doorhakken in functie van wat het beste is voor de school. Alle participanten lijken bereid om het nieuwe beleid werkbaar te maken.
- Het schoolwerkplan, de bestaande beleidsnota's en visieteksten zijn **niet gedragen** door het schoolteam. Ook de coördinatie van het zorg en GOK-beleid mist een expliciet gedragen **visie**. Bestaande teksten evenals een aantal beleidskeuzes vormen weinig dynamische referentiekaders die vooralsnog niet bijdragen tot het verhogen van de gezamenlijke **doelgerichtheid** en een **gelijkgerichte** benadering van de praktijk. Verschillende leerkrachten geven de noodzaak aan om de vele goede, van elkaar losstaande initiatieven op elkaar af te stemmen, te borgen en tot één krachtig geheel te maken waarmee de school voor haar populatie het verschil kan maken. Het besef dat **participatieve** visieontwikkeling het intern beleid kan versterken en een draagvlak kan zijn om beter te sturen en op te volgen, is groeiend.
- De school mist het vermogen om de eigen praktijk **kritisch** te benaderen. Gesprekken maken duidelijk dat er te weinig aanzetten waren naar de totaliteit van het team om de **reflectieve capaciteit** aan te scherpen. Een kindgericht zorgperspectief was minder aan de orde. Daardoor wordt de beschikbare mankracht eerder aangewend om tegemoet te komen aan zorgvragen van een aantal leerkrachten. Sinds het aantreden van de nieuwe schoolleider verandert dit perspectief geleidelijk en heeft ook de bereidheid tot **vernieuwen** een belangrijke impuls gekregen. Zowel de leerkrachten van de kleuterschool als van de lagere afdeling geven aan mee te willen werken aan de realisatie van kwaliteitsvol onderwijs.
- In de kleuterafdeling is de **infrastructuur** op alle vlakken **verouderd** en sterk **verwaarloosd**. Kleuterleerkrachten zijn formeel dat er tot voor kort onvoldoende didactisch materiaal voorhanden was om op een kwaliteitsvolle manier te kunnen voldoen aan de decretale inspanningsverplichting. Het **contrast** met de lagere school inzake deze is zeer groot, wat aangeeft dat de beschikbare middelen niet aangewend

werden op basis van de noden van de kleuters. Ook noteren we dat informatie- en communicatietechnologie afwezig is in het klasbeeld. Alle leerkrachten geven aan dat er sinds het aantreden van de nieuwe schoolleider een aanvang is genomen met een **inhaalbeweging**.

- Tot voor kort kende de school geen **systematische overlegmomenten** waar ze kon stilstaan bij de eigen werking. Structurele informatiedoorstroming, bevordering van eigen deskundigheid en pedagogisch-didactische werkgroepen waren minimaal uitgebouwd. De kleuterafdeling trad sterk **zelfsturend** op en had feitelijk weinig banden met de lagere afdeling. Gesprekken maken duidelijk dat **samen school maken** sinds begin dit schooljaar geleidelijk gewijzigd is van een moeilijk gegeven naar een wederzijds noodzakelijk aanvoelen. De maandelijkse personeelsvergaderingen buiten beschouwing gelaten, is sinds kort **structureel overleg** geïnstalleerd. Evenwel worden een aantal overlegstructuren momenteel nog georganiseerd buiten **kindvrije uren**, wat een niet optimale aanwending van de onderwijstijd tot gevolg heeft.
- **Outputgegevens** zijn ruim beschikbaar. Toch ziet de school de mogelijkheden nog niet om deze op een grondige en **kritische** manier te **analyseren**. Hierdoor mist de school een aantal kansen om haar beleid meer te onderbouwen, beter af te stemmen op de beginsituatie van haar populatie en haar werking doeltreffend te evalueren en bij te sturen.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de thema's die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kleuters
- de particuliere uitwerking van de begeleide activiteiten in de kleuterschool
- de aandacht voor en het stimuleren van het gebruik van de leerplandoelen als referentiekader
- de lagere school realiseert het wiskundeonderwijs conform het leerplan.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de positieve benadering door de leerkrachten met aandacht voor de socio-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen
- de gelijkgerichtheid in de uitvoering van het onderwijsaanbod in de lagere afdeling
- het zorgen voor een stimulerend pedagogisch klimaat in beide afdelingen

Wat betreft het algemeen beleid:

- de recente impulsen naar het op gang brengen van vernieuwingsinitiatieven gestuurd vanuit het interne beleid
- de gedrevenheid van individuele leerkrachten om kwaliteitsvol onderwijs na te streven

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- het bewaken van de verticale en horizontale samenhang van het leergebied Nederlands door werk te maken van schoolwerkplanning
- de analyse van outputgegevens in functie van de verbetering van leerresultaten
- het hanteren van flexibele werkvormen gericht op interactief leren
- de implementatie van het leerdomein taalbeschouwing en interculturele component
- het aanbod in de kleuterschool doelmatig plannen
- de doelgerichtheid van de keuzeactiviteiten in de kleuterafdeling
- het materialenaanbod voor het leergebied wiskundige initiatie en Nederlands in de kleuterschool uitbreiden

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de leerbegeleiding richten op de actuele zorgvragen vanuit de kinderen
- de eerstelijnszorg optimaliseren door een beter afstemming van de differentiatie op de individuele noden van de kinderen
- de criteria voor het aanwenden van de GOK-uren afstemmen op de noden van het doelpubliek
- zicht krijgen op de individuele vorderingen van het kind over de jaren heen
- de afstemming van het aanbod in de kleuterschool op het aanbod in de lagere school
- het continu en gegradeerd aanbod in de lagere school bestendigen

Wat betreft het algemeen beleid:

- de doelgerichtheid, de samenhang, de afstemming en het borgen van initiatieven
- een doordachte verdeling van de beschikbare mankracht en de middelen in de beide afdelingen volgens de noden van de kleuters en de leerlingen
- de coördinatie van het zorgbeleid gestoeld op een expliciet gedragen visie
- de aanwending van output in functie van kwaliteitsbewaking
- de versterking van het intern beleid met het oog op sturing en opvolging
- het organiseren van overlegstructuren

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de leerplanrealisatie voor het leergebied wiskundige initiatie en het leergebied Nederlands in de kleuterafdeling, afgestemd op de noden van elk kind
- de leerplanrealisatie voor het leergebied Nederlands in de lagere afdeling, afgestemd op de noden van elk kind

Wat betreft de regelgeving:

- De kleuterafdeling (vestigingsplaats Violetstraat) beschikt over onvoldoende didactisch materiaal en over aangepaste schooluitrusting om haar decretale inspanningsverplichting na te komen, dit conform hoofdstuk VII. ; artikel 62, 5de lid van het decreet basis-onderwijs (d.d. 14 februari 2003).

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor
Nederlands
wiskundige initiatie

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen of
nastreven van de attitudinale eindtermen voor
Nederlands

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Kurt Maenhout

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: